

depth of more than 7m did not require artificial lighting. The feeling of comfort and efficiency of office staff has improved significantly. Measured in Germany, the electricity consumption for lighting has decreased by 80% compared to conventional windows!

Currently, scientists are developing integrated systems of natural and artificial lighting, when light-control holograms will be automatically supplemented with artificial light when the natural light in the premises decreases. More and more often in Europe, when talking about modern building technologies, a new term is being used: intelligent building systems. By these words, scientists and engineers understand energy-efficient, self-regulating, automatic systems.

Today in Europe there is no doubt that the future in construction belongs precisely to intelligent systems.

Literature:

1. Zaitseva K.N. RADICAL INNOVATIONS IN THE PRODUCTION OF BUILDING MATERIALS: RISKS, PROBLEMS OF IMPLEMENTATION. *Fundamental Research*. 2019. No. 5. P. 36-39.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В ПОВОЄННИЙ ЧАС

Баран А. В.

*Науковий керівник: Сиротюк Г. В., к.е.н., доцент
Львівський національний університет природокористування*

Сьогодні, в умовах війни, економіка нашої країни перебуває у стані безпрецедентної кризи. Масштаби втрат, спричиненні війною, є надзвичайно великими і складаються із: фінансових та людських втрат; зруйнованої інфраструктури та виробничих потужностей; знищеного природнього потенціалу; призупинених інвестиційних проєктів, скороченого попиту населення, звуження спектру вітчизняних товарів, дефіциту імпорту енергоресурсів тощо.

Український бізнес опинився у важкій ситуації, коли ланцюжки поставок були зруйновані та заблоковані морські порти і він змушений був переорієнтуватися на нові ринки, здійснювати пошук більш надійних торговельних партнерів на теренах глобального економічного простору та позбутися залежності від країни-агресора.

Вагомими інструментами підтримки та відновлення бізнесу є державна підтримка та допомога країн-партнерів. З цією метою уряд нашої країни запровадив низку програм:

- грантові програми «Робота»;
- програма релокації підприємств з небезпечних територій;
- програма кредитування бізнесу під 5-7-9%.

Найбільшим попитом серед представників бізнесу користуються грантові програми. Державні кошти, отримані у вигляді грантів, мають бути повернуті

до бюджету протягом трьох років шляхом сплати податків на підприємницьку діяльність, у тому числі податку на доходи фізичних осіб, військового збору, єдиного соціального внеску [1].

Підтримка країнами-партнерами українського бізнесу під час повоєнної відбудови здійснюватиметься за рахунок:

- вступу до Європейського Союзу;
- повної інтеграції України до Європейського Союзу;
- розширення чотирьох свобод: вільний рух товарів; вільний рух послуг, вільний рух капіталу, вільний рух працівників;
- перспективи отримання значних ресурсів від країн-партнерів для відбудови економіки України;
- високого рівня розвитку ІТ у різних секторах економіки та динамічного зростання креативних індустрій з високими мультиплікаторами доданої вартості;
- розвитку логістичних шляхів через західні кордони, розвитку альтернативних транспортно-логістичних морських шляхів для експортних поставок української продукції;
- усунення технічних бар'єрів для української продукції шляхом імплементації *acquis* ЄС та укладення АСАА з ЄС;
- інтенсивного промислового освоєння території Західної України внаслідок процесів релокації бізнесу;
- експорту електроенергії до ЄС;
- досягнення енергонезалежності для газових та дизельних продуктів;
- розширення національних та міжнародних програм економічного розвитку;
- поширення сучасних та екологічних технологій виробництва та бізнесу, у тому числі на підприємствах малого та середнього бізнесу;
- створення умов для появи нових підприємств, у тому числі для реалізації творчого та підприємницького потенціалу;
- підвищення мобільності робочої сили;
- розвитку підприємницької діяльності та впровадження нових активних програм на ринку праці;
- розширення доступу до ринку праці через розвиток міжнародного співробітництва у сфері зайнятості;
- розвитку розумної економіки, інклюзивних ринків праці та ергономічних робочих місць для людей з обмеженими можливостями [6].

З метою підтримки суб'єктів малого підприємництва створено Фонд підтримки малого та середнього бізнесу. У Національному банку України відкритий рахунок Міністерства економіки, куди зараховуються внески від фізичних та юридичних осіб приватного права та/або публічного права у національній та іноземній валюті у вигляді благодійної пожертви, гуманітарної допомоги, грантів та дарунків [3].

Головною проблемою відновлення для українського бізнесу є не прогнозованість розвитку ситуації в Україні, відсутність достатнього капіталу

та недостатня кількість платоспроможних клієнтів. Процес відновлення українського бізнесу є тривалий, непростий, але реальний.

Література:

1. Український бізнес має залишатися в Україні і працювати на перемогу, – Тетяна Бережна. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=e160e1c6-3e16-4fc2-a7ba-64dd16809605&title=UkrainskiiBiznes> (дата звернення: 25.02.2023)
2. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Відновлення та розвиток економіки». URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni/robochi-grupi> (дата звернення: 28.02.2023)
3. Фонди відновлення України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/gromadskosti/fondi-vidnovlennya-ukrayini> (дата звернення: 28.02.2023).

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Бідалова К.С.

*Науковий керівник: Шевченко О.В., к.ю.н., доцент
Державний торговельно-економічний університет*

Розвиток економічного потенціалу суб'єктів підприємництва в кризових умовах післявоєнного відновлення у наш час є дуже важливою та актуальною темою для обговорення, адже після нашої перемоги численні підприємства почнуть все більше відновлювати свою роботу, але через дуже не просту економічну ситуацію може виникнути багато проблем. Розвиток суб'єктів підприємництва є складним процесом, який включає в себе не тільки економічні, а й правові особливості. Саме юридичні аспекти, які визначаються законодавством та регулюють відносини між суб'єктами підприємництва відіграють важливу роль у процесі їх становлення.

Перш за все необхідно визначитися з метою та формуванням бізнес-стратегії підприємства, прорахувавши всі можливі переваги та недоліки, які можуть виникнути у процесі його функціонування та подальшого ефективного розвитку. Забезпечення належного дотримання законодавства усіх суб'єктів підприємництва є важливим фактором для запобігання недобросовісним діям учасників ринку. Дієвим методом дотримання може стати встановлення механізму контролю та настання відповідальності за порушення антимонопольного законодавства. Для збереження підприємств від незаконного використання або крадіжки унікальних технологій виробництва, розробки тих чи інших продуктів важливим аспектом буде забезпечення правової охорони інтелектуальної власності та виключних прав на результати інтелектуальної діяльності без можливості привласнення їх конкуруючими суб'єктами